
**TALOUELLISTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI:
SELVITYS KAAVA-ALUEEN ALIHANKINTAPROFIILEISTA**

TYÖNUMERO: 25023911

VAALA

NUOJUA-JÄRVIKYLÄ OYK
TALOUELLISTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI: SELVITYS KAAVA-ALUEEN
ALIHANKINTAPROFIILEISTA

8.6.2026

SWECO FINLAND OY

1. JOHDANTO

Tässä selvityksessä tarkastellaan Nuojua–Järvikylä osayleiskaavan kaava-alueeseen liittyviä alihankintaprofiileja, jotka vaikuttavat hankkeen elinkaaren eri vaiheissa. Alihankinta on keskeinen tekijä kaavan taloudellisten vaikutusten muodostumisessa, sillä merkittävä osa aluetaloudellisista vaikutuksista syntyy kerrannaisvaikutusten kautta.

Alihankinnan avulla yritykset hankkivat tuotannossa tarvitsemansa resurssit ja palvelut. Näin kaava-alueelle kohdistuvat investoinnit välittyvät varsinaista tuotantotoimintaa laajemmin alueelliseen talouteen. Suorasta tuotannosta alihankintaan ja tavarantoimituksiin ulottuva vaikutusketju on keskeinen, kun arvioidaan maankäytön mahdollistamien investointien aluetaloudellisia vaikutuksia.

Alihankintaprofiiliin tarkastelu elinkaarittain on perusteltua, sillä eri toimialat hyötyvät hankkeesta eri vaiheissa. Kaavan elinkaari voidaan jakaa kolmeen päävaiheeseen:

- suunnittelu- ja kehitysvaihe
- rakentamisvaihe
- tuotantovaihe

Elinkaaren eri vaiheissa alihankintatarpeet ja mahdollisuudet vaihtelevat, mikä näkyy alueen taloudellisessa toimeliaisuudessa. Vaikutukset ulottuvat yleisesti kaava-aluetta ja Vaalan kuntaa laajemmalle tasolle, mutta tässä selvityksessä tarkastelu on rajattu Vaalan kunnassa toimiviin yrityksiin.

2. SUUNNITTELU- JA KEHITYSVAIHE

Suunnittelu- ja kehitysvaiheessa alihankintavaikutukset kohdistuvat erityisesti asiantuntija- ja suunnittelupalveluihin. Tässä vaiheessa paikallistaloudelliset vaikutukset ovat tyypillisesti vähäisempiä kuin myöhemmissä vaiheissa, koska toiminta ei ole vahvasti paikkasidonnaista ja suuntautuu usein laajemmille markkinoille.

Suunnittelu- ja kehitysvaiheen aikana taloudellista aktiviteettia voi kuitenkin syntyä paikalliselle yritystoiminnalle. Kysyntää kohdistuu erityisesti majoitus- ja ravitsemispalveluihin sekä erilaisiin asiantuntijapalveluihin, kuten lakipalveluihin, taloushallinnon palveluihin ja liikkeenjohdon konsultointiin. Näitä palveluita tarvitaan muun muassa maankäyttöön, sopimuksiin ja investointien valmisteluun liittyvissä tehtävissä. Palvelutarpeet voivat ulottua myös erilaisiin hallinnollisiin tukipalveluihin, kuten toimistopalveluihin ja logistisiin järjestelyihin.

Taulukossa (Taulukko 1) esitetään TOL-luokittain keskeisimmät toimialat, jotka ovat Suomessa hyöttyneet vastaavien teollisuusalueiden suunnittelu- ja kehitysvaiheista. Taulukkoon on koottu Vaalan kunnassa toimivien yritysten liikevaihtotietoja niiden toimialojen osalta, jotka soveltuvat kaavahankkeen ensimmäisen elinkaarivaiheen alihankintaprofiiliin. Toisin sanoen tarkastelussa ovat mukana ne vaalalaiset yritykset ja toimialat, joilla on edellytyksiä osallistua osayleiskaava-alueelle suunnitteilla olevan teollisuusalueen suunnittelu- ja kehitysvaiheeseen.

Taulukossa esitetty liikevaihto kuvaa Vaalassa toimivien yritysten liiketoiminnan nykytilaa ja antaa viitteitä siitä, missä mittakaavassa toimialakohtaista osaamista kunnassa on saatavilla. Tarkastelu on rajattu ainoastaan Vaalassa toimiviin yrityksiin, jotta voidaan muodostaa realistinen kuva paikallisen yrityskannan kyvystä vastata hankkeen alkuvaiheen synnyttämään kysyntään.

Tiedot perustuvat viimeisimpiin saatavilla oleviin julkisiin liikevaihtotietoihin ja esitetty tieto auttaa arvioimaan, millä kapasiteetilla vaalalaiset yritykset voivat nykyisessä muodossaan toimia suunnittelu- ja kehitysvaiheen palveluntuottajina ja alihankkijoina. Samalla tarkastelu tuo esiin tilanteita, joissa paikallinen kapasiteetti ei yksin riitä vastaamaan kysyntään.

Taulukko 1. Teollisuusalueiden suunnittelu- ja kehitysvaiheista hyötyvät keskeisimmät toimialat sekä toimialojen liikevaihto Vaalassa.

SUUNNITTELU- JA KEHITYSVAIHEEN ALIHANKINTAPROFIILI

TOL-LUOKITUS	VAALA LIIKEVAIHTO
55-56 Majoitus- ja ravitsemistoiminta	2 161 000 €
64 Rahoituspalvelut (pl. vakuutus- ja eläkevakuutustoiminta)	-
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl. pakollinen sosiaalivakuutus)	-
68 Kiinteistöalan toiminta (pl. 68202 asuntojen ja asuinkiinteistöjen hallinta)	1 312 000 €
69 Lakiasia- ja laskentatoimen palvelut	-
70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi	64 000 €
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	-
72 Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen	-
80-82 Muut elinkeinoelämän tukipalvelut	54 000 €
84 Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	-
TOTAL	3 591 000 €

Suunnittelu- ja kehitysvaiheessa kysyntää syntyy erityisesti:

- teknisen suunnittelun ja konsultoinnin palveluissa
- lupa- ja ympäristöprosessien asiantuntijapalveluissa
- taloushallinnon ja liikkeenjohdon palveluissa
- juridisissa palveluissa
- majoitus- ja ravitsemuspalveluissa

Suunnittelu- ja kehitysvaiheessa paikalliset vaikutukset ovat tyypillisesti lyhytaikaisia ja rajallisia. Taloudellinen aktiviteetti kohdistuu usein suuremmille kansallisille tai kansainvälisille toimijoille, koska suunnitteluvaiheen asiantuntijapalvelut eivät ole vahvasti paikkasidonnaisia.

Kysynnän määrästä ja laadusta riippuen kaikkia tähän vaiheeseen kuuluvia palveluita ei kuitenkaan ole tarpeen toteuttaa suurten toimijoiden kautta. Mikäli Vaalan yritykset kykenevät kehittämään osaamistaan jo hankkeen alkuvaiheessa sekä ylläpitämään aktiivista vuoropuhelua alueelle sijoittuvien toimijoiden kanssa, on mahdollista, että osa suunnittelu- ja kehitysvaiheen kysynnästä kohdistuu myös paikallisille toimijoille.

3. RAKENTAMISVAIHE

Rakentamisvaiheessa alihankintavaikutukset kasvavat merkittävästi ja kohdistuvat erityisesti rakentamisen ja siihen liittyvien toimialojen yrityksiin. Aluetalouden näkökulmasta vaikutukset ovat tyypillisesti laajimmillaan tässä hankkeen vaiheessa.

Rakentamisvaiheen kerrannaisvaikutusten muodostuminen ja laajuus riippuvat toteutuvista hankkeista, mutta kokemusten perusteella Suomessa toteutettujen teollisuusalueiden rakentamisvaiheessa kysyntä kohdistuu erityisesti seuraaviin toimialoihin:

- maa- ja vesirakentaminen
- talonrakentaminen
- infrastruktuurin rakentaminen
- asennustoiminta
- metallituotteiden valmistus

Lisäksi rakentamisvaihe lisää kysyntää palvelusektorilla, erityisesti:

- majoitus- ja ravitsemuspalveluissa
- vähittäiskaupassa
- kuljetus- ja logistiikkapalveluissa

Näiden lisäksi jalostussektori hyötyy merkittävästi teollisuusalueilla tarvittavien erikoisteknologioiden kysynnästä. Korkean teknologian kysynnästä vaikutukset eivät rajoitu myöskään ainoastaan Suomeen, vaan ulottuvat useasti kansainvälisille markkinoille. Vaikutusten suuruuteen vaikuttaa hankkeen kotimaisuusaste, joka riippuu vahvasti rakennettavan toiminnan ja infrastruktuurin laadusta.

Taulukossa (Taulukko 2) esitetään TOL-luokittain keskeisimmät toimialat, jotka ovat Suomessa hyötynneet vastaavien teollisuusalueiden rakentamisvaiheesta. Taulukkoon on koottu Vaalan kunnassa toimivien yritysten liikevaihtotietoja niiden toimialojen osalta, jotka soveltuvat kaava-hankkeen rakentamisvaiheen alihankintaprofiiliin. Tarkastelussa ovat mukana ne vaalalaiset yritykset ja toimialat, joilla on edellytyksiä osallistua osayleiskaava-alueelle suunnitteilla olevan teollisuusalueen rakentamisvaiheeseen.

Taulukossa esitetty liikevaihto kuvaa Vaalassa toimivien yritysten liiketoiminnan nykytilaa ja antaa viitteitä siitä, missä mittakaavassa rakentamiseen liittyvää osaamista ja kapasiteettia kunnassa on saatavilla. Tarkastelu on rajattu yksinomaan Vaalan yrityskantaan, jotta voidaan muodostaa realistinen kuva paikallisten toimijoiden mahdollisuuksista osallistua rakentamisvaiheeseen.

Tiedot perustuvat viimeisimpiin saatavilla oleviin julkisiin liikevaihtotietoihin ja esitetty tieto auttaa arvioimaan, millä kapasiteetilla vaalalaiset yritykset voivat nykyisessä muodossaan toimia rakentamisvaiheen palveluntuottajina ja alihankkijoina. Samalla tarkastelu tuo esiin mahdollisia kapasiteetti- ja osaamispuutteita suhteessa hankkeen mittakaavaan.

Taulukko 2. Teollisuusalueiden rakentamisvaiheesta hyötyvät keskeisimmät toimialat sekä toimialojen liikevaihto Vaalassa.

RAKENTAMISVAIHEEN ALIHANKINTAPROFIILI

TOL-LUOKITUS	VAALA LIIKEVAIHTO
02 Metsätalous ja puunkorjuu	1 334 000 €
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huonekalut); olki- ja punontatuotteiden valmistus	-
24 Metallien jalostus	-
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	91 000 €
27 Sähkölaitteiden valmistus	-
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	-
38 Jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus; materiaalien kierrätys	-
41-43 Rakentaminen	6 370 000 €
45 Autojen ym. kauppa, korjaus ja huolto	246 000 €
46 Tukku kauppa (pl. autot ym.)	266 000 €
47 Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)	7 917 000 €
49 Maaliikenne	3 437 000 €
52-53 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta; Posti- ja kuriiritoiminta	235 000 €
55-56 Majoitus- ja ravitsemistoiminta	2 161 000 €
69-70 Liikkeenjohdon palvelut	64 000 €
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	-
77 Vuokraus- ja leasingtoiminta	-
78 Työllistämistoiminta	75 000 €
80-82 Muut elinkeinoelämän tukipalvelut	54 000 €
84 Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	-
TOTAL	22 250 000 €

Rakentamisvaiheen vaikutukset ovat pääosin väliaikaisia, mutta voivat luoda perustaa yritystoiminnan kasvulle ja kapasiteetin kehittämiselle.

4. TUOTANTOVAIHE

Osayleiskaava vaiheessa perusteet tuotannon aikaisten kerrannaisvaikutusten tarkastelulle ovat vielä rajalliset. Yleisesti ottaen tuotantovaiheessa alihankintavaikutukset muuttuvat kuitenkin pitkäaikaisemmiksi ja kohdistuvat yleensä kahteen pääsektoriin: jalostukseen ja palveluihin. Vaikutusten tarkka kohdentuminen riippuu kaava-alueelle sijoittuvan teollisen toiminnan luonteesta.

Jalostussektoriin kohdistuva kysyntä liittyy tuotantoon tarvittaviin raaka-aineisiin ja materiaaleihin, kun taas palvelusektorilta edellytetään tuotantoa tukevia ja ylläpitäviä palveluja. Palvelusektorin rooli korostuu erityisesti välillisten vaikutusten kautta, koska palvelut vaikuttavat paikallistalouden kestävyYTEEN ja kokonaiskehitykseen.

Taulukossa (Taulukko 3) esitetään TOL-luokittain keskeisimmät toimialat, jotka ovat Suomessa hyötyneet vastaavien teollisuusalueiden tuotantovaiheesta. Taulukkoon on koottu Vaalan kunnassa toimivien yritysten liikevaihtotietoja niiden toimialojen osalta, jotka soveltuvat kaavahankkeen tuotantovaiheen alihankintaprofiiliin. Tarkastelussa ovat mukana ne vaalalaiset yritykset ja toimialat, joilla on edellytyksiä osallistua osayleiskaava-alueelle sijoittuvan teollisen toiminnan aikaisiin arvoketjuihin.

Taulukossa esitetty liikevaihto kuvaa Vaalassa toimivien yritysten liiketoiminnan nykytilaa ja antaa viitteitä siitä, missä mittakaavassa tuotantovaiheeseen liittyviä palveluita ja tukitoimintoja kunnassa on saatavilla. Tarkastelu on rajattu ainoastaan Vaalan yrityksiin, jotta voidaan arvioida paikallistalouden näkökulmasta syntyvien vaikutusten kohdentumista.

Tiedot perustuvat viimeisimpiin saatavilla oleviin julkisiin liikevaihtotietoihin ja esitetty tieto auttaa arvioimaan, millä kapasiteetilla vaalalaiset yritykset voivat nykyisessä muodossaan osallistua tuotantovaiheen palveluihin, kunnossapitoon, logistiikkaan ja muihin tukitoimintoihin. Samalla tarkastelu tuo esiin, missä määrin toiminta edellyttää ulkopuolista kapasiteettia.

Taulukko 3. Teollisuusalueiden tuotantovaiheesta hyötyvät keskeisimmät toimialat sekä toimialojen liikevaihto Vaalassa.

TUOTANTOVAIHEEN ALIHANKINTAPROFIILI

TOL-LUOKITUS	VAALA LIIKEVAIHTO
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huonekalut); olki- ja punontatuotteiden valmistus	-
19-21 Kemianteollisuus	-
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	-
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	91 000 €
26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	-
27 Sähkölaitteiden valmistus	-
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	-
35 Sähkö-, kaasui- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	1 727 000 €
36 Veden otto, puhdistus ja jakelu	1 821 000 €
37-39 Jätehuollon palvelut	-
45 Autojen ym. kauppa, korjaus ja huolto	246 000 €
46 Tukku kauppa (pl. autot ym.)	266 000 €
47 Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)	7 917 000 €
49 Maaliikenne	3 437 000 €
52-53 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta; Posti- ja kuriiritoiminta	235 000 €
62-63 Tietojenkäsittelypalvelut ja tietopalvelutoiminta	-
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutus toiminta (pl. pakollinen sosiaalivakuutus)	-
69-70 Liikkeenjohdon palvelut	64 000 €
78 Työllistämistoiminta	75 000 €
80-82 Muut elinkeinoelämän tukipalvelut	54 000 €
84 Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	-
85 Koulutus	-
TOTAL	15 933 000 €

Tuotantovaiheessa kysyntää syntyy muun muassa:

- huolto- ja kunnossapitopalveluissa
- kiinteistö- ja tukipalveluissa
- logistiikassa ja varastoinnissa
- jätehuollossa
- koulutus- ja terveyspalveluissa
- varaosa-, huolinta- ja erikoispalveluissa toiminnan luonteen riippuen

Lisäksi tuotantovaiheessa voi syntyä yhteistyöhön ja tuotekehitykseen liittyviä mahdollisuuksia kaava-alueelle sijoittuvien toimijoiden ja paikallisten yritysten välillä. Tähän liittyen vaalalaiset yritykset voivat myös miettiä, miten heidän uusi osaamisensa voisi palvella muita toimijoita niin paikallisesti kuin laajemmin Suomessa.

5. YHTEENVETO

Alihankintaketjujen näkökulmasta osayleiskaavan toteuttaminen synnyttää taloudellisia vaikutuksia kaikissa hankkeen elinkaaren vaiheissa. Vaikutukset ovat laajimmillaan rakentamisvaiheessa, mutta pitkäaikaisimmat vaikutukset syntyvät tuotantovaiheessa.

Suurimmin hyötyvät toimialat ovat:

- rakentaminen ja siihen liittyvät alat
- jalostussektori

- palvelusektori

Rakentamisen ja jalostuksen aloilla uusia liiketoiminnan mahdollisuuksia avautuu muun muassa koneiden ja laitteiden asennustoimintaan sekä metallituotantoon. Lisäksi korkean teknologian sektorin vaikutukset ulottuvat näiden rinnalla myös kansainvälisille markkinoille.

Paikallisen palvelusektorin, kuten majoituksen, ravitsemuksen ja vähittäiskaupan odotetaan hyötyvän selkeästi kaavan toteuttamiseen liittyvistä prosesseista. Näiden osalta arvoketjun liiketoiminnallinen hyöty jakautuu tasaisemmin eri elinkaaren vaiheisiin.

Tarkastelu on rajattu Vaalan kunnassa toimiviin yrityksiin, minkä vuoksi se kuvaa nimenomaan paikallisen yrityskannan kykyä vastata hankkeen synnyttämään kysyntään. Samalla se tuo esiin, missä määrin hankkeen toteutuminen edellyttää kunnan ulkopuolista osaamista ja kapasiteettia.

Lisäksi kaavan toteuttamiseen liittyvät yhteistyömahdollisuudet ja tuotekehitykseen liittyvä erikoistuminen voivat avata uusia kaupallisia mahdollisuuksia alueen toimijoille.